

Justitieministeriet
Kriminalpolitiska avdelningen

Hänvisning: Er anhållan om utlåtande 24.4.2006 8/66/2005

Ärende: Utlåtande om regeringens proposition ang. förslag till lag om ändring av lagen om häradssåklagare samt vissa lagar som har samband med den.

Justitieministeriet har anhållit om utlåtande av Svenska Finlands folkting i hänvisningen nämnda ärende. Svenska Finlands folktings förvaltningsdelegation avger följande utlåtande:

Allmänt

Finlands grundlagsenliga tvåspråkighet kan garanteras endast under förutsättning att de pågående förvaltningsreformerna beaktar villkoren för att det också i framtiden skall talas svenska i Finland. Svenska Finlands folkting, vars skyldighet det är att klargöra förutsättningarna för en fortsatt fungerande svenskspråkighet i Finland, understryker att svenskan i Finland inte kan överleva utan att det också i framtiden finns livskraftiga administrativa områden där svenska är majoritetsspråk.

I Finlands grundlag 17 § 2 mom. stadgas: "*Det allmänna skall tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällsliga behov enligt lika grunder*". I 122 § stadgas om den administrativa indelningen och den svenska befolkningens rättigheter. Också i Europarådets stadga om regionala och minoritetsspråk som Finland ratificerat uttalas principen om att minoritetsspråkets geografiska område bör respekteras. I språklagen (2004) definieras medborgarnas subjektiva rätt till service på landets nationalspråk finska och svenska. Lagen är omfattande och innebär att medborgarna behandlas likvärdigt i språkligt hänseende. Den pågående reformen av ämbetsdistrikt måste självfallet respektera denna i lag stadgade princip som innebär att fullvärdig service till medborgarna måste ges också på svenska. Språklagen tar dock inte ställning till de villkor som berör svenskans möjligheter att bestå som ett levande språk i Finland. För dessa villkor är regering och riksdag ansvariga.

Folktinget understryker att det kommer att krävas olika typer av lösningar för de svenska och de tvåspråkiga områdena. Respekten för de lokala opinionerna är en förutsättning för en framgångsrik reform.

En förutsättning för att det svenska språket skall förbli livskraftigt är att det finns förvaltningsområden som är övervägande svenskspråkiga. Andelen finlandssvenskar som lever i sådana områden får inte minskas med administrativa åtgärder. Speciella lösningar som garanterar den svenska servicen bör övervägas för tillväxtområden där den svenska befolkningen är stor, men vars procentuella andel är relativt liten.

Förslaget till ändring av lagen om häradsåklagare

Folktinget konstaterar att stadganden om hur de språkliga aspekterna skall beaktas vid inrättandet av de nya åklagarämbetena saknas i det föreliggande lagförslaget. De berörs visserligen i motiveringarna, men detta är inte tillräckligt. Om det inte finns tydliga bestämmelser i lagen finns det risk för att för allmänt skrivna stadganden eller skrivningar i förarbetena blir vackra formuleringar utan förankring i verkligheten. Det kan konstateras att åklagare, i likhet med domare, utan tillräckliga språkkunskaper är en betydande risk för rättssäkerheten i det enskilda fallet och leder ofta till att brottmål, som egentligen enligt språklagen borde handläggas på parternas modersmål, tenderar att hellre handläggas på åklagarnas eller domarnas modersmål.

Folktinget kräver således preciseringar och förtydliganden i lagtexten. Den språkliga servicen bör garanteras genom ett uttryckligt stadgande, som reglerar hur språkförhållandena skall påverka utformandet av de nya åklagarämbetena. Ett nytt moment som berör denna fråga kunde exempelvis läggas till den paragraf (5 §), som stadgar om inrättandet av de lokala åklagarämbetena. Detta motiveras av Grundlagens ovannämnda lagrum och deras ratio, jämfört med 50 § 3 mom. i den tidigare Regeringsformen.

Folktinget anser ytterligare att lagförslagets 6 § är alldeles för allmänt formulerad. Paragrafen ifråga eller, om så anses mera lämpligt, något annat lagrum i lagen bör kompletteras med en sats eller ett moment som förutsätter att särskilda språkrav bör gälla för de häradsåklagare som sköter åklagaruppgifter inom de områden som är tvåspråkiga eller har svenska som majoritetsspråk. Detta är nödvändigt om och då det inrättas åklagarämbeten med finska som majoritetsspråk, som i sin tur innebär att språkraven för åklagarna endast blir utmärkta kunskaper i finska och nöjaktiga kunskaper i svenska, trots att det inom åklagarämbetets gränser kan finnas områden med stark svensk majoritet. De åklagarämbeten där särskilda språkrav skulle gälla kan bestämmas i förordning.

Folktinget anser sammanfattningsvis att det i lagen bör finnas stadganden som garanterar att det även i fortsättningen finns åklagarämbeten med svenska som majoritetsspråk eller åtminstone områden inom åklagarämbetena med svenska som majoritetsspråk. Erfarenheten har visat att formellt tvåspråkiga administrativa distrikt med finska som majoritetsspråk, blir de facto enspråkiga och att den svenska servicen försämras.

**Folktinget anser likaså att det i lagen bör finnas explicita stadganden angående språkraven för de åklagare som kommer att tjänstgöra inom tvåspråkiga områden och de områden dvs. nuvarande härad, som har svenska som majoritetsspråk.
I övrigt har Folktinget inget att anmärka.**

Helsingfors den 9 maj 2006

SVENSKA FINLANDS FOLKTINGS FÖRVALTNINGSDELEGATION

Bo-Sanfrid Höglund
ordförande

Viveca Lahti
biträdande folktingssekreterare

